

Posudek vedoucího práce

Berndt, Matyáš, *Spokojený strážník, spokojený zaměstnanec... Zdraví, strava a stravování na půdě korporátní firmy*. Praha: FHS UK, 2022, 49 stran.

Bakalářská práce Matyáše Berndta nás zavádí do prostředí, které většina lidí zná pouze zprostředkovaně, totiž do jedné velké nadnárodní korporátní firmy zabývající se distribucí výrobků pro automobilový průmysl. Zaměřuje se především na to, jak se tento korporát stará o zdraví svých lidí, jak se zdravý životní způsob mezi těmito lidmi rozšiřuje a jak jej oni sami vnímají a co pro to dělají.

Kromě úvodu a závěru je celá práce členěna do tří částí (teorie, metodologie, vlastní výzkum), přičemž autor nastoupil v květnu 2021 do firmy již s cílem provést terénní výzkum za účelem sepsání bakalářské práce. Vlastní terénní výzkum probíhal přibližně čtyři měsíce od prosince 2021 do března/dubna 2022. Zahájení cíleného výzkumu se opozdilo kvůli pokračující pandemii Covid-19. Přes opožděný vstup do terénu si myslím, že cíle, s jakými ho autor v jisté chvíli svého působení ve firmě zahájil, byly splněny. Několik měsíců před zahájením vlastního výzkumu autor promýšlel svou strategii a upřesňoval klíčové téma. Procházením po rozlehlém areálu společnosti zjistil, že je hodně akcentováno, aby její zaměstnanci žili zdravým způsobem života. Zároveň si ale všiml, že nikde není zmínka o tom, že součástí firmou prosazovaného zdravého životního stylu nejsou správné stravovací návyky, resp. že nejsou součástí veřejně viditelné osvěty. Matyáš Berndt se proto rozhodl zaměřit svůj výzkum právě na problematiku zdravého stravování a s touto představou začal oslovovat své spolupracovníky a kolegy, s nimiž se mu podařilo rychle navázat kontakt.

Teoretické zakotvení (s. 6-11) je s ohledem na rozsah práce adekvátní, píše se o kultu zdraví, což odpovídá současnému tlaku na dokonalost a maximální výkon. V této souvislosti autor hodně pracuje s Foucaultovými pojmy disciplinace, biomoc apod., v závěru odkazuje též na jednu studii Pierra Bourdieuho týkající se chuti a její diferenciaci podle sociálních tříd. K tomuto tvrzení se pak autor vrací i na některých místech empirické části, ale v zásadě zůstává nedotažené. Některá tvrzení vyznívají zjednodušeně nebo poněkud lapidárně – např.: „zdravé stravování má za cíl eliminovat onemocnění“ (s. 7), nebo závislost na jídle jako závislost na přírodě (s. 10) apod. Nicméně tento druhý příklad je později vysvětlen a dále rozpracován.

Metodologická část je zpracována detailně, autor představuje důkladně hlavní výzkumné metody – etnografii a polostrukturované rozhovory, popisuje podrobně svůj vstup do terénu, nezapomíná na etiku výzkumu, který zvláště v takovémto prostředí může vyvolat řadu kontroverzí, stanovuje si explicitně několik výzkumných otázek atd.

Vlastní etnografický výzkum (s. 19-44) představuje bezesporu hlavní jádro celé práce, autor zpovídá řadu aktérů – zaměstnanců z administrativy a dělníků (vyšší management je nepřekvapivě v podstatě neviditelný a využívá více homeoffice) a snaží se zjistit jejich stravovací návyky, jaký vliv má na ně uplatňování státní biomoci (s. 21), jak mohou mít lidé pracující v korporátu pod kontrolou své zdraví (s. 23) atd. Zajímavé je, že až ze samotného závěru vyplývá, že strava je významným faktorem, který může dočasně mít velký vliv na produktivitu práce a celkové rozpoložení zaměstnanců (s. 43-44). Je ovšem otázkou, zda šlo o spíše náhodné zjištění způsobené dodávkou „nestravitelného“ pokrmu, jak se jeden z informátorů vyjádřil, nebo zda jde skutečně o obecnější jev. Nejasné je také jedno z tvrzení ze závěru, v němž autor uvádí, že firma cílí zdravou stravou jen na určitou skupinu lidí, která

se tak dostává do disciplinačního systému (s. 46-47). Z výzkumu spíše vyplývá, že je zdravá strava určena všem, ale ne všichni ji z různých důvodů konzumují nebo o ní alespoň uvažují.

Ačkoli práce na řadě míst propojuje některé teoretické koncepty s vlastním pozorováním autora v terénu, myslím, že se v textu mohly objevit některé texty vycházející z etnografie jídla nebo výživy (např. Laura Montesi 2017 zabývající se přímo zdravým stravováním, biomedicínou atd., Sara Stinson 1992 rozpracovávající nutriční adaptaci atd.). Přes různé výhrady a připomínky ale považuji bakalářskou práci Matyáše Berndta za poměrně solidní, dobře se čte a pro outsidersy je v určitých ohledech dobrým vhledem do hierarchicky uspořádané velké korporátní společnosti. Formální i obsahová stránka splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, doporučuji ji k obhajobě s předběžným hodnocením *velmi dobře*.

V Květnici, 20. 9. 2022.

Marek Halbich, Ph.D.